

Передплата

на «РУСЛАНА» вивозить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш мизости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — 3 Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділей і руских свят о год. 6-й пополудни.
Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламці неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Шестилітє кацапско-народовскої консолідації.

(Дальше.)

Вже в попередних статях вказали ми на се, що *Observer* знад Полтви, пишучи про гезезу народовского і москвофільского сторонництва, зовсім не згадав про оригінальне і характеристичне в рускій суспільности рутенське сторонництво. Задля того вийшло у него недокладне і невірне зображенє політичного й національного розвитку галицьких Русинів. Звертаючись тепер в наших замітках до сеї частини Листу знад Полтви (стор. 110—116), в котрій *Observer* розправляє про «ненаціональну партію», мусимо й тут вказати на многі зовсім хибні, невірні, а бодай недокладні інформації. Се річ певна, що в 60-их роках побіч малочисленних останків ісповідників ідеї Маркіяна Шашкевича (ми-б назвали їх «старими народовцями» або «українофілами»), переважна частина рускої т. зв. інтелігенції творила т. зв. рутенське сторонництво, а москвофіли були тоді ще маленькою горсткою (Денис Зубрицький і кількох его товаришів т. зв. Погодицької кольонії). До сего рутенського сторонництва не можна прикладати терміну *Observer*-а «ненаціональна партія», бо се сторонництво було таки руске, хоч національна свідомість була у него темна, невиразна, а розуміння его про мову, літературу, етнографію, історію і т. и. були вельми баламутні й попутані. Рутенське сторонництво розуміло Русь лише від Сяну по Збруч, а про иньші українсько-руські землі не дбало, або й нічого не тямало (н. пр. крил. Павликов нераз називав се великим нещастєм для Руси, «відколи винайдено ту Україну»). Про мову й літературу висловили Рутенці свої погляди вже на з'їзді руских учених, що літературною мовою повинна бути церковно-славянська або оснований на ній книжний язык, а на зборах «Галицько-руської Матиці» в р. 1864 домагав ся автор «Роксоляни» о. Якимович (дописователь «Сло-

ва» т. в. в.), щоби язык Історіи Галиц. Вол. княжества д-ра Шараневича прийняти яко літературну мову. Наслідком сих баламутних поглядів витворило ся в галицько-руській літературі т. зв. «язичіє», піддержуване Галицько-рускою Матицею, консисторіями, урядами деканальними й парохіяльними і сплodiло ту макаронічну літературу, що опісля стала намагати на московщину і придбала собі в розвідці московского ученого Пипіна назву «особый русский языкъ» (Головачина і Дідичина). Не обійшло ся без реакції супроти сего рутенства в літературі і вже на з'їзді руских учених Микола Устианович вказує на мову «золотобережної України» і коли хочемо налюбувати ся її принадами — радить піти до Основяненка, а коли хочемо узброїти ся в кріпость — радить послухати «гримкого» Шевченка, коли хочемо розвеселити ся — возьмім Котляревского, а хочемо статочного образу — прочитаймо Бандуриста М. Шашкевича. Там вказав Устианович виразно, яка мова повинна у нас бути літературною, а Головацький з наукового становища виложив її прикмети у відчитаній на з'їзді руских учених «Росправі о язиці южнорускім і его нарчіях». Так само в перших літах 60-их років на зборах Гал. Рус. Матиці Качала, В. Шашкевич, Вахнянин, Крайкович, Осадця і ин. домагають ся введеня в матичних виданях живої народної мови супротив Я. Головацького, котрий тоді вже виразно пішов в об'єднителнім напрямі і змосковщеним язичієм видає матичний «Науковий Сборникъ». Тоді то вже починає ся рішучий розділ і угрупованє на літературнім полі народовців коло їх видань, *Мета*, *Нива*, *Правда* — і «твердих», котрі щораз більше намагають на московщину в «Слові» (за Лисикевича і Площанского), в «Боянѣ» (Стебельського) і т. и. Так отже, як згадану вже в попередних статях статистику *Observer*-а знад Полтви руских «націоналів» назвали ми що найменше проблематичною (що нібито

⁹/₁₀ припадає на націоналів), так і тут на основі в горі наведених фактів мусимо рішучо заперечити тому, мовби то «майже вся тодішня (в 60-их роках) старша духовна й світська інтелігенція належала до «ненаціональної партії». І се невірне, мовби то «мова родинна і товариска була у неї польска», позаяк Рутенці говорили рускою мовою, наломуючись на церковно-славянську мішанину (язичіє) або німецькою. Доволі нагадати такі видатні типи рутенські, як крилошани Куземський, Малиновський, Павликов, Іжак, Лотоцький, Юзичинський, Іван Ільницький, або з світських інспекторів Яновского і Кульчицького, судовиків Ковальского, Кмицикевича, або свьячеників Антона Добрянського, Ігнатія Гальку, Моха і ин. І сї виводи *Observer*-а незгідні з дійсними обставинами, мовби то проби порозуміння з Поляками, які виходили кілька разів від певних груп народовців (Основа Лаврівского, Мир пок. митр. Сембратовича нарешті «угода» 1890 р. — ми вже при иньшій нагоді се вказали, що в 1890 р. ніхто ніякої «угоди» не робив!), давали агітаційний мотив у руки москвофілам і улекшувало їх пропаганду, позаяк з початком 60-их років таких проб угодових не було, а мимо того москвофіли нападали народовців і представляли «Вечерниці», «Мету» і т. и. яко польонофільські органи, видавані нібито за польські гроші, народовців яко польских наймитів і т. д. Се оружжє позичили собі наші кацапи вже з початком 60-их років від Каткова, Говорского et cons., тим самим оружжєм они воювали проти «Дѣла», поки оно не сконсолідувало ся, що оно видаване то за гроші Чарторийского, то Сапіги і т. п., а відтак того самого оружжя позичили собі у кацапів «Дѣло», «Батьківщина», «Свобода» і т. и. против новоеристів чи новокурсників. Так переходом витворив ся в Галичині москвофільський штаб, що захопив рутенську пресу, надавши їй виразну тенденцію москвофільську, розпустив свої коріня в академічних товариствах (Основа і Буковина

Поступова Панна

Повість

Осипа Корженьовского.

(Конець).

Надаром заступили їй женщины дорогу і не хотіли єї пустити. Як розлючена левиця, що мала на землі втеряти своє найдорозше, розірвала она їх слабкий зупин і з блідим лицем, божевільним поглядом випала на подвірє. Там схопив єї полковник і силоміць придержав біля лип. Тимчасом випередив пан Володко усіх, хвапив топорець, що лежав біля стайні і з громовим голосом, якого звук заглушив гукіт полоніни, крик та галас згромаджених там людей, закричав: — Геть від стайні! Перетинайте стичність з иньшими будинками. Тут нехай не посьміє ніхто входити. За хвилину цілий сей будинок звалить ся у попелище.

Сій команді не сьмів ніхто опирати ся. Всі поспішили розривати дах сусідний, а він сам один підніс в гору топір і кинув ся до стайні, з котрої дверми і вікнами бухали покотом дим та полонінь. По короткій хвилі зачали коні з повідризуваними від уздечок поводами з стайні вибігати і на перекір своїй природі, котра їх тягне до огню, утікали з иржанєм та перестрахом через подвірє на улицю. Тоді на стелі будинку позбавленого вже соломяного покритя, посеред горючих кроков указав ся пан Володко, наче який дух в чорній, неушкодженій одежі, з розвіяним волосем, видний був і страшний. Так стояв він якийсь час і глядів на місце, де панна Сальома від нему руки простягала. Нараз огорнула его від усюда полонінь і неповятний сей чоловік зсунув ся в глибину, а на его голову звалив ся потрісканий дах і впали горючі стіни. Полковник крикнув переразливо, а у его ніг лежала нещасна панна Сальома зимна і без всякого руху. Занесли єї до світлиці, а добрий ратунок привів нещасну до памяти. В годину опісля розіхали ся гості і вияснило ся небо. Зараз по

западненю і згиненю пана Володка люнув сильний дощ і майже цілком пригасив пожар. Страта отже майора не була велика, але болізнє черезмірна, тим більше, що при найбільших намаганях не могли молодця ані відратувати ані відшукати. На розпуку дочки не міг сей бідний отець дивити ся. Щож сказати про матір? Єї тільки удержувала молитва, кріпило лише покірливе ухиленє голови перед висою, непонятною властїю. По пану Володкові не лишило ся ні сліду, тільки на его столику найшли отвореного Шекспіра і червоно підчеркнені слова Гамлета, котрі ми яко мотто помістили. Панна Сальома забрала его до себе і переховала сю одну косячку пам'ятку. При кінці жовтня того самого року тягнула шестерня колясу звільна за Радомеком по лихий, пісчаній дорозі. Був уже досить пізний вечір, але погідний і приятний. На скрутї дороги, коли минала коляса лїс і виїхала в чисте поле, згомонів возильник враз з лякеєм: Ясна Гора! Ясна Гора! і знявши шапки, яли ся хрестити і молити.

у Відни, Академічеській кружокъ, а тепер «Другъ» у Львові) в бурсах Народного Дому і Ставропігії, та позахоплював в свої руки давні рутенські товариства й інститути (Русская Рада, Нар. Дім, Ставропігія, Матиця) або заснувавши ще нові з виразною москвофільською тенденцією, як Общество ім. Качковського (Observator хибно подає, наче-б оно було «засновано на гроші, що пожертвував М. Качковский» — сі гроші пожертвував він «Народному Дому», де они уміщені яко окрема фундація, з котрої Богдан Андрієвич побирає річно 300 р. пенсії.), Общество русских Дам (для вихованя москвовок), Муза і Русское Кассино і т. д.

Сей москвофільський штаб відграє в народнім таборі з усіма єго відтінками: рутенців, твердых, твердоватих, потвердых і т. п. подібну зовсім ролю, як кліка Шенереріянців між австрійськими Німцями. Говорить з яким небудь чи потвердим, чи твердоватим, чи твердим на провінції з окрема, то він признає народовцям і заслуги коло просвіти народу і коло літератури й науки, буде навіть нарікати, що москвофільський штаб наносить лише шкоду рускій справі, накликає на Русинів всякі утиски і т. д., але нехай зберуться які небудь збори з таких твердых, потвердых, твердоватих, рутенців et cons., тоді побачите, що команду ведуть там Маркови, Мончаловські, Добрянські, Павенцькі et cons. і що они подиктують, перед тим гнуть ся тверді всяких скаль.

Таку аналогію можна бачити і в народовцям таборі. Найдете багато таких, не лише народовців-опозиційників, навіть радикалів, що і з окрема і хочби в більшій горстці (але приватно) признають, що т. зв. новоерска, чи повокурсна політика принесла рускому народови наглядні і додатні користи, що т. зв. новокурсники чимало заслужили ся і для наук. товариства ім. Шевченка, для руского шкільництва і т. д., але скличте збори, на котрих виступлять Нагірні, Озаркевичі і т. инші поваги, або такі патріоти як Голейки, Бориси, Коритовські et cons., тоді спините ся на цифрі Observator-a $\frac{9}{10}$, бо супроти криків тих авторитетів bleibt der gesunde Menschenverstand still!

І до одних і других можна віднести слова Observator-a — «сліпо йдуть за командою львівських матадорів та їх сліпих адентів на провінції».

Observator подає відтак, як наслідком москвофільського тероризму (викинене Рускої Бесіди й театру з Народного Дому) витворив ся паралелізм руских товариств і інститутів (народовских і кацапских), що ослабляє й марнує народні сили. Повинен був ще додати, що Народний Дім не приймає в члени провідирів консолідації: Романчука, Нагірного, Олесницького, Костя Левицького і т. д. Вельми замітно, що Observator констатує, що скаца пілі това-

риства й інституції, остаючи під командою москвофільського штабу, деморалізують молодіж, марнують гріш зібраний руским народом на культурні потреби і ослаблюють рускі сили.

(Далі буде).

Галицка каса ошадности.

На зборах вірителів Вольського і Одзьвольського, які відбули ся передвчера о год. 10 рано в «нафтовім домі» явило ся около 90 осіб, що заступали претенсії вірителів. Виявило ся, що вірительности фірми досягають до суми 7 мільонів, а проценти від них виносять майже два тисячи денно.

Перед уділенем гваранції сойму трубіли польські дневники у патріотичну сурму, стараючи ся доказати, що в імя того патріотизму не належить займатися особами винними, а радше санацією каси. Коли доперва істнуване каси буде забезпечене, справедливість зверне ся против виновників. Але санація каси і особи та маєтки виновників стоять у такій тісній звязи, що не можна відділити одно від другого. Чи тактика відкладання на потому була обдуманна в злій волі, як махерство, чи виплила з першої тривоги перед величезними стратами, не станемо судити. Але злі сі наслідки вже показують ся тепер. І так Зіму увязнили аж тоді, коли поліцай, що стояв на варті перед касою щадничою, за рапортував, що в ночи ходив хтось зі світлом по бюрах каси. На другий день арешторано Зіму, а всі замки в щадничій касі позмінювано. Але показало ся, що з книг касових повидирано картки, щоби закрити мальверзацію.

Полищавши виновникам час до намислу і діланя, подано їм і можливість утайти не одно, що при безпроволочнім, енергічнім виступленю против них було би вийшло на яву та на користь каси, а передовсім на користь краю, котрий тепер поручив ся за всі ті мальверзації. І так доносить «Діло» про Вольського: «Контрактом купна і продажи з дати Львів 17. лютого 1899, легалізованим у нотаря Леопольда Кукавського до ч. реп. 10292, продав п. В. Вольський всі свої недвижимоности в Сколім, становлячі тіла гіпотечні, обняті виказами ч.ч. 277, 279, 803, 807, 809 і 810 тої-ж громади, пані Ванді Млодницькій (своїй свекрусі) за 1000 зр. на єї виключну власність і пані Ванда Млодницька внесла вже до скільського суду дня 22. лютого с. р. до числа табулярного 283 просьбу, аби єї зайнтабульовано за властительку тих тіл.»

Дневники доносять, що є переконанє, що часть тих величезних сум, які бракують в щадничій касі, мусить бути десь перехована. Скілько на тім правди — не знати. Але одно яєно, що коли безпосереднім виновникам дадуть час свої маєтки попереносити на другі особи, або укрити добре, а посередних виновників пропустить ся безкарно за недогляд і підписуване фальшивих білянсів, то ціла ся нездарна, чи несовісна тактика відібе ся болесно на калитках бідного і голодуючого населеня краю.

Допись.

З Львівського.

(Пенсія вдів і сиріт по руских свьячениках; підвисисне конґруи; стяганє податку особово-доходого.

Вдови і сироти по наших свьячениках діждали ся Монаршої ласки, котра серед їх прикрого та безвідрадного положеня наділила їх якою-такою невеличкою пенсією. Хто бачив сю страшну хвилю, котру наш люд простий увіковичив своєю приповідкою: «попови звонять, а попадо з села гонять», хто бачив раз в житю, як забуті всіма вдовиці і сироти по руских свьячениках бідують по містах і місточках наших, як тяжкою нераз рабскою роботою зарабляють собі на кусник насущного хліба, сей зрозуміє добре, що уділенє 200 зр. річної пенсії тим вдовам се не аби-який дар. Однак і се кожний добре знає, що «his dat, qui cito dat», а у нас про-

тивно. Вдовам і сиротам по свьячениках від 1 січня с. р. вздержано виплату дару з ласки з релігійного фонду і того, який они мали до тепер, кажучи ждати на підвисшенє. А підвисшенє як не прийшло, так і не приходить, тай біс знає, коли приїде. Тим часом не одна вдовиця не має чим заплатити за хату, не має за що серед лютих морозів купити дров та деякого кусника хліба; пильна же вдовиця справа десь мацєрує ся та вигріває ся на бюрку у якогось добродія радника, котрому серед тепла і гаразду байдуже про наші вдовиці.

Не ліпше веде ся і з підвисшенєм конґруи. Дотичний закон зістав санкціонований ще 19. вересня 1898 р. Було отже доволі часу на се, щоби по видавати розличного рода «Verordnungen», обчислити та дати кождому духовному новий аркушик чи книжочку платні; та ба, а дежки у нас обійшло ся без безпотрібної бюрократичної писанини?! У нас доперва тепер зажадано, щоби свьяченики до 1. н. ст. марта с. р. через свій ординарят предложили кождий з осібна добре удокументовану фасию. Фасії то-ті полежать якийсь час в консисторах, потім пійдуть під добрий камінь до Намістництва, ну і як добре та скоро пійде справа, може-може видобудуть ся з тої праси від нині за рік. А ти духовний дихай солодкою надією на красшбудучність та виглядай сториньскового на рік гостинця з великою печаткою нашого Намістництва під видом в язичі німецьким спорядженої адюстованої фасії, котру тобі неуміюча по руски пришле наша Staatbhaltereі. За рік, за рік будеш ликувати та наслаждати ся підвисшенєм конґруи, а нині можеш на конто підвисшеня зробити довг у Мошка або Дувида, если не маєш чим заплатити оплати шкільної за твого сына, бо тобі уряд не заждє та не закредитувє і одного дня.

Ще минулого року ц. к. староства понаспілали нашим духовним, не зважаючи на се, чи то парох, чи сотрудник або катехит, друксорті до виявів зі згляду на особисто-доходовой податок. Наші часописи писували в тім предметі богато паперу; консисторії давали директиву, як обходити ся з ново-винайденою податковою халепою та яким би страхом відстрашити єї від попівських хат. Однак на всі тоті заходи не зважали податкові інспекторати, они не одному рускому духовному, бути може оттак для шпорту або для моди, щоби і собі вкусити попа, списнули такий особисто-доходовой податок, про який єму сараці ніколи і не сніло ся. Руский духовник на голодівці своїми доходами після поглядів інспектора податкового і оцінюючої комісії перебіг властителя села, банкера та не одного шлягуна. На такі виміри особистого податку заворушили ся наші духовні, поспішали ся всякого рода дописи до часописей, заворушили ся і консисторії, а навіть само Намістництво завізвало духовних, котрих дохід не переступає конґруи, вносити рекурси супротив виміреного податку. Нині, як зачуваємо, між Намістництвом а міністром фін. веде ся спір, щодо того обіжника: — а як він скінчить ся, нам про се байдуже; але наші духовні повносили рекурси (відклики), мотивували та удокументували їх розличними документами, свідощтвами та выводами. Та щож з того?! Всі відклики наших духовних пішли на склад а може під добуру та здорову прасу, де перележуть ще не один місячик — а може-може і не узрять Божого свѣта, пропадаючи на вічні віки у якім глибокім та темнім коши. А тимчасом податкові секвестратори та екекутники розбігли ся поміж наших духовних з платничими наказами: а наші сердечні уряди податкові не ждучи на відповідь на внесєні нами відклики пообтягали з конґруи залягаючий податок особово-доходовой. От так скінчила ся весела війна, в котрій і консисторії і само Намістництво було по стороні духовних, не доставало при наших боці тільки податкових інспекторів і здає ся, длятого духовні програли, бо годі програшу приписувати внесєним відкликам, на котрі жаден духовний до нині не одержав відповіді, а може і ніколи не одержить єї. Зрештою пожіємо, побачимо!

НОВИНИ.

— **Нова димісія.** Ческі Lidové Noviny донесли мнимо з достовірного жерела вість, що міністер справедливости др. Рубер наміряє уступити. Причинити ся мали до сего неорозуміння, які зайшли межі міністром а секційним шефом д-ром Кляйнном.

— **Концерт в пам'ять роковин смерті Т. Шевченка** відбуде ся у Львові в п'ятницю 10. марця, при співучасті п. Ол. Мишуги, п-ни Проскурницької і проф. львівської консерваторії п. Курца.

— **Вечер з танцями** устроює «Руска Бесіда» в Самборі дня 4. марця в салі народного Готелю.

— **Загальні збори товариства «Руский Дім народний в Калуші»** відбудуть ся дня 9. марця о 2-ій годині з полудня у власній салі, після слідуючої програми: 1) відчитане протоколу з попередніх загальних зборів, 2) справозданє з діяльності уступаючого виділу за послідний рік; 3) зміна статута; 4) вибір нового виділу; 5) внесення членів.

— **В оправі водних доріг** нараджувалась оводі анкета в гмаху соймовім. Остаточно ухвалено там поручити найкоротшу трасу каналу від Грушева під Богуміном через Пруху до Струменя т. зв. Шварцвассер, а звідти долиною Висли до Кракова з евентуальною альтернативою каналізації Висли від Струменя до Кракова. Що-до траси східних каналів заявила ся анкета за тим, щоби трасу каналу межі Краковом а уїstem Сяну пересунути до Висли яко дороги водної, а відтак від Сяну до уїстя Вишні, звідки траса каналу мала б пійти через Мостиска, Судову Вишню, Городок, Львів, Крассе до Бродів; з Городка через Комарно до Дністра в Колодрубках, звідки згідно з проєктом гідротехнічного бюра міністерства торговлі сплавний канал був би переведений лівим берегом Дністра до Галича, зглядно до Петрилова. Опираючись на сій опінії анкети, вискаже тепер виділ кривий свою опінію і предложить єї правительству.

— **Процес п. Брайтера.** В послідних днях вела ся перед львівским судом присяжних розправа против редактора тиждєвника Monitor-a, п. Ернеста Брайтера. Поставив єго перед суд звістний у Львові панок Тайхман, б. поліційний агент а тепер властитель нічної реставрації при ул. Домініканській, обжаловуючи єго о клевету і обиду чести, сповнеану в цілім ряді артикулів п. в. «Дійна корова генерала ветеранів», де Тайхманови, яко презесови товариства ветеранів, закинено ріжні надїжитя і змарнованє цілого маєтку сего товариства. Розправа тревала кілька днів а численні свідки потвердили лише правдивість сих замітїв і своїми аїзнаннями розкрили дуже цогану господарку Тайхмана в товаристві ветеранів. Внаслідок сего судї присяжні увільнили п. Брайтера від вини, а п. Тайхмана засудив трибунал на заплату судових коштїв.

— **Брак учителїв.** В Дроговижі находять ся дві школи: 6-класова мужеска і 4-класова женська; обі приватні але з правом публичности. В послідних часах забракло тим школам учительських сил, внаслідок чого окружна рада шкільна в Жидачеві внесла до краєвої ради шкільної просьбу о відобранє тим школам права публичности.

— **Вибори до ради міської** вже відбули ся. Загалом стануло до урни, на близько 10.000 управлєних, 6.081 виборців, що голосували на 18 лїст, отже голоси, річ очевидна, розбили ся значно. Абсолютна більшість виносила 3043. Одна лїста комітету міського одержала більшість, бо 3093, отже перейшла ледви 51 голосами. Іншим лїстам припали отєї голоси: 1) християньско народна 451, 2) сполучених урядників 386, 3) католицька 379, 4) комітет технічно-промисловий 290, 5) міщаньско-людова 229, 6) лїста руська 207, 7) комітет загальний 205, 8) лїста «чесна» безіменна 192, 9) друга лїста урядників 42, 10) ремісники і промисловці 137, 11) шинкарі 129, 12) властители реальностей 104, 13) независимі 24, 14) «Stawy Zjednoczone» 18, 15) «Сьміґуса» 1, 16) дікі (писані) 60, 17) дільниці І. і П. 40. — Жиди держались при виборах дуже солідарно; вичеркали всїх кандидатів, що зазначились чим небудь яко антисеміти, а на їх місце вибвали спеціальною стампільєю своїх кандидатів. О правдивім результаті виборів можна буде довідатись доперва по переведеню скрутинії. У всякім случаю приїде до тіснійшого голосованя, бо з дотеперішного ледви яких 80 кандидатів одержало відповідну скількість голосів.

— **Засуджені редактори.** Посол до ради державної Грегоріг заскаржив перед суд одвічального редактора жидівського орґану, Wiener Tagblatt, Кляйнбіндера і співробітника сегож дневника, Гехта, о обиду чести. Судї присяжні потвердили всіми голосами поставлені їм питання і суд засудив Гехта на 6 місяців арешту, а Кляйнбіндера на 100 зр. гривни.

— **Месть адвоката.** Др. Віктор Фера, адвокат в Турнів, хотів пімстити ся на кількох своїх товаришах і написав повість, в котрій скарікатуровав своїх приятелїв. Пізваний перед суд дістає

рік вязниці, а надто мусить заплатити 900 лїрів гривни.

— **На австрійські політехніки** учащало в минулім півроці після справозданя міністерства просьвіти 4.432 студентів. З сего числа припадає: на політехвіку віденьску 1.681 студентів, на градецьку 344, на праску (чеську) 1.101, на праску (їмецьку) 469, на бернєнську 343, а на львівську 515. Між загальним числом студентів було 306 слухачів надзвичайних.

— **Ще про Андре'го.** Часопись «Вестник Сибірскій», що виходить в Петербурзі, помістила на днях отсей лїст: «Спішу донести Вам, що найшов ся бальон Андре'го. — Я полював на лосів в дівичім лісі полуднево-єнісейским і попав на сліди Андре'го. Було то 350 верств від Красноярска, а яких 100 верств від копальні золота в Савінїху над рікою Піт. Бальон і линви були пороздирані, побіч них лежали три трупи, з котрих одан мав зломаний череп. Приготовіть поміч; бальон і тіло можна перенести до Савінїха, але лише в нартах. За правдивість сеї вісти ручу, буду небавом в Томську. А Лїнін.» Редакция додає, що Лїнін є звістний мисливець. Як показує ся, є се та сама вість, яку розповідали недавно Тунгузи і здає ся, що они перенали се оповіданє від тогож Лїніна. А вже звістно, що експедиция вислана урядом в єнісейскі околиці виказали се донесєне неправдивим. Мабуть ціле то оповіданє є мисливскою байкою.

— **Еміґрація.** В році 1898 виєміґрувано з Німеччини через німецькі порти 17.173 осіб, між ними 1.216 з княжества познанського, 784 з західних Прус, 299 з Прус східних, 736 з Поморя. З сего числа удало ся 13.869 осіб до Сполучених Держав північної Америки, 1.042 до Африки, 215 до Азії, 153 до Австралії, прочі до ріжних американських держав.

— **Через гулятику.** В Дрогобичи пробував застрілити ся молодий жидок, син властителя дїбр. Дві кульки з револьєра впакував собі під серце, але без успішно. Одну вже витягнуло, а і друга не липить ся в тілі вічно, і недоспілий самоубійник виздоровів. Молодий Ізраїльтянин бавив ся недавно у Відні і наробив довгів на 15.000 тисяч. Вірителі стали допомогати ся грошїи у батька, але той не хотів платити. Ось і причина самоубійчого наміру.

— **В справі вихованя жінок** пише президент державного університету в Огіо (в північній Америці): «Нікотрий значнійший педагог, котрий обізнаний є з психологією або педагогією, не сумніває ся в нині, що жінки висшого образования бажать, на се заслугують, єго одїнити уміють і через него много зискують, — що се безсумнівно вийшло би на добре для цілої людекости а особливо жіночої половини, наколи би жінки одержували найліпше образование, яке їм можемо подати, — що жінки, наколи спільно образують ся з мужчинами, стали би менше нервовими, а тим самим здоровішими і розвивались би під фізичними условинами розумнішими і природнійшими, що велика часть тих, що посподу з мужчинами виховались, такий спосіб вихованя незвичайно високо цїнить і обирає єго в цілі вихованя власних дїтїй, — що, позаяк мужчинам призначено спільно з жінками жити, є вихованє таке найліпше і найприроднійше, як они спільно з жінками подобрають, що тото спільне і рівне вихованє відтягає молоде дівча від прикрас тіла а хлопцеві відбирає дикість, — що в кінці усеї хибї, які підносять ся против спільности вихованя, суть радше хибями нашого товариства, як системи вихованя. — Скоро однак ми признаємо, що жінки повинні ввагалі образуватись, що они повинні одержати навіть више образование, і що оба роди (мужеский і жіночий) повинні спільно образувати ся, то через те попалисьмо ввагалі в цілком противний екстрем і вбилисьмо собі в голову, що жінки мусять таке саме образование дістати, яке подаємо молодїжи мужескій. Се однак є разом теорією і практикою, котра є причиною усього того, що в нинїшних товариських і домашних зносинах обох родів (жінок і мужчин) є пересадного і неприродного.»

— **Против інфлюєнці, душности і т. д.** поручає одна гігієнічна часопись дуже добре, смачне і просте долове средство — гербату з яблук. Треба якїбудь яблука покраяти разом з лупиною в плястри, вложити до посуду і залити кип'ятком. Посуду ставить ся відтак до теплої рури і по кількох годинах можна вже пити сїй напій. Воду можна кілька разів відновити. Средство дуже просте і в кождім домі можна єго спробувати; можна також єго уживати в кождій порі. Кому інфлюєнца дає ся сильно в знаки, повинен що пів години пити потрохи сеї гербати, а дізнає значної полєкші.

— **Дурисьвіт.** Від довшого часу увихав ся по Галичині якийсь Еміль Свіґурович, челядник слюсарский, родом з Братишева в пов. товмацьким і удавав графа та називав себе ґр. Залєвским. Він розповідав легковірним людям о своїх великих маєтностях і в той спосіб виманював від них гроші. Аж коли обманства вийшли на

верх, фальшивий граф сез як камфора, а тепер шукає єго поліція.

— **Телеавтограф.** Після льондонських часописий телеграми будуть в короткім часі пересилати ся в такім самім почерку письма, в якім їх надано. Машину, що має викликати такий переворот в телеграфі, мають вже від довшого часу. Перед чотирма роками демонстровано модель в однім англійским товаристві науковім. Ліній і рисунки будуть могли переносити ся в одній хвилі з одного місця на друге. Перо, приладжене відповідно, пише в однім апараті, а друге в иньшій апараті автоматично наслідує єго рухи і начеркує лінії. До осягненя того вислїду потреба чотирох дротів і ті власне перепони були причиною, що досі не введено телеавтографу в жите. Винайшов єго Американець, проф. Elisha Gray, котрий осягнув повисшу ціль при помочи двох дротів. Можна вносити, що сїй винахід буде небавом розповсюднений по цілім сьвітї.

— **Дрібні вісти.** Міністер Адам Єнджейович приїхав до Львова. — Адміністраторку пошти в Муншинї п. Поржицьку обжалувала прокуратория о спроневірєне 4.000 зр. і надужите власти; єї відставлено до слідчої вязниці в Новім Санчі. — Доцент ветеринарийної академії в Монахові др. Кнор зацепив собі в цілях наукових бактерію носатини і в кількох днях згинув від сеї хвороби. — У Відні струїла ся хльороформом вдова по військовім аудіторі Гермїна Сойка, заживши против болю голови 600 ґрамів сеї отруї. — Перед станиславским судом присяжних ставало на днях кількох учеників, виключених з гімназії за порнографічні писаня; суд увільнив недоспілих письмеників, уділивши їм наїмнене.

— **Помер:** о. Іван Терлецкий, совітник єп. косисторії з крил. відзнаками, парох в Турчапах, станиславської єпархії, дня 23-го лютого, в 63-ім році житя, а в 42-ім сьвященства. В. е. п.!

Телеґрами.

Відень, 1. марта. Розійшлась поголоска, що правительство думає скликати державну раду по великодних сьвятах для вибору делегацій і для нової проби порозуміння. В звязи з сєю поголоскою стоїть річ Герольда перед виборцями в Малім Бенатку. Герольд признав, що ґр. Тунміг би ще раз скликати парламент і провірити, чи суть які вигляди на єго активність, але відтак треба би рішити ся на зміну конституції і точку тяжєсти житя конституційного черенести до краєвих соймів.

Пешт, 1. марта. На вчерашнім зібраню ліберального сторонництва виявив Селль свою програму. Він стоїть непохитно при §. 12. закона з 1867 р. (дуалїзм), хоче управляти Угорщиною в ліберальнім напрямі і витворити з неї одноцілну (?) державу. На основі компромісу з опозицією, що зреклась технічної обструкції, правительство намірило продовжити провізорію угодову з Австрією на один рік на підставі права Угорщини до самостійного становленя о собі. На случай, коли би з Австрією не заключено митового договору в 1900 р., буде теперішній договір продовжений на один рік, а рівночасно будуть продовжені також договори з заграницею на один рік. Опозиция не буде спїняти заключєня митово-торговельного договору з Австрією, наколи сїй договір буде предложений в єім році або і пізнійше. Селль просив лібералів о піддержанє сеї програми. На внесенє Белї Люкача ліберальне сторонництво прийало заяву Селля з вдоволенєм до відомости.

Берлин, 1. марта. Секретар стану Більов заявив в бюджетовій комісії, що не може подати до відомости точок тайного договору Німеччини з Англією.

Париж, 1. марта. Численні ревізії подали правительству доказ, що існував заговор роялїстичний в користь кн. Орлеану. Судя слідчий Паске переслуховав вчєра 6 годин Дерулєда.

Рим, 1. марта. Св. Отець кінчить нині 80-ий рік житя. Вчєра приймав тіло дипломатичне в торжественній аудієнції, чим трохи умучив ся. Лікар др. Лянові поручив св. Отцю положитись до ліжка по причині проявів дроцїв і болю в боці.

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го жовтня 1898.
(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова	Поїзд		зі Львова
посп.	особ.		посп.	особ.	
приходить о годині			відходить о годині		
6:45		з Іцкан (Галацу, Ясс), Сучави	6:00		до Підволочиск, Бродів з години двірця
7:40		" Янова	6:05		" Іцкан (Букарешту, Ясс, Галацу)
7:55		" Тернополя і Бродів на дворець Підзамче,	6:15		" Підволочиск, Бродів з дв. Підзамча
8:05		" Сокаля і Рави рускої	8:35		" Кракова (Відня, Берліна)
8:15		" Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	8:45		" Янова
8:15		" Тернополя і Бродів на дворець головний,	8:50		" Кракова (Відня, Варшави)
9:05		" Кракова (Відня, Варшави, Пешту)	9:15		" Сколього, Калуша, Борислава, Хирова
10:35		" Іцкан, Сучави	9:35		" Підволочиск, Бродів з дв. головного
10:45		" Ярослава, Любачева	9:53		" з дв. Підзамче
1:01		" Янова	9:55		" Белця, Рави рускої, Сокаля
1:30		" Кракова (Відня, Берліна, Вороцлава)	10:55		" Іцкан, Сопова, Бергомету, Сучави
1:40		" Сколього, Стрия, Калуша, Хирова	1:55		" Підволочиск, Кієва з дв. головного
1:50		" Іцкан (Букарешту, Галацу, Ясс) Сучави	2:08		" з дв. Підзамче
2:15		" Підволочиск (Кієва, Одеси) на дв. Підз.	2:40		" Іцкан (Ясс, Букарешту)
2:30		" на дв. гол.	2:50		" Кракова (Відня, Вороцлава, Берліна),
		" Козови, Бродів на дв. Підз.			" Любачова чер. Ярослав, Ясла чер. Ри-
5:00		" на дв. гол.			" шів, Хабівки чер. Ряшів або Тарнів.
5:25		" Іцкан, Сучави	3:00		" Стрия, Сколього тільки від 1/5 до 3/9
5:40		" Сокаля, Белця і Любачева	4:55		" Ярослава, Самбора через Перемишль
5:55					
Ніч			Ніч		
3:04		з Підволочиск, Козови, Грималова на Підз.	4:10		до Кракова (Відня, Берліна, М. Ляборч)
3:30		" на дв. головний	5:20		" Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
5:10		" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6:30		" Іцкан, Радівців, Кімполонга Сучави
6:10		" Кракова (Відня) Самбора на Перемишль	6:40		" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
8:45		" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6:55		" Тернополя з двірця головного
9:10		" Кракова, Ясла, (Пешту) на Перемишль	7:00		" Лавочного (Мункача, Пешту)
9:39		" Підволочиск, Бродів на двор. Підзамче	7:10		" Сокаля, Рави рускої
9:45		" Іцкан, (Букарешту, Ясс, Галацу, Сучави)	7:15		" Тернополя з двірця Підзамче
9:55		" Підволочиск, Бродів на дв. головний	7:44		" Янова
10:30		" Лавочного (Пешту) Хирова, Борислава	10:05		" Іцкан (Ясс, Галацу) Сучави
12:15		" Стрия, Калуша, Борислава.	11:00		" Кракова (Відня, Варшави, Берліна)
			11:27		" Підволочиск, Бродів з дв. головного
					" з дв. Підзамче

ЗАМІТКА: Пору нічна числиться від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейський рижнять ся від часу львівського о 36 минут, а іменно: 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. зал. держ. (Львів, ул. Третого мал, готель Імперяль) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого род і розклади їзди.

Учитель

орган руского Тов. педагогічного двотижневник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

Хорі на легкі, горло, гортанку і астму!

Хто раз на завсїгди бажає позбутися слабости легких або горла, хотїли би найуірнійшої, або астми, навіть дуже давненої і на позір невилїчимої, сей нехай не гербату для хронїчно хорих на легки і горло **A. Wolffsky-ого**. Тисячні подяки дають гваранцію великої уздоровляючої сили тої гербати. Пакет на два дни 75 кр. Брошура (описане ужитя) задармо. Правда лише у

A. Wolffsky-ого, Berlin, Nr. 37.

РОБИТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ Емілії Соколовскої

у Львові, Ринок ч. 29., 1. п. приймає ласкаві замовлення і виконує їх густовно і по приступних цінах. НАУКУ КРОЮ уділяє в осібних годинах Замісцеві панночки приймає на помешканє

ЛЕВ ЛОПАТИНСЬКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицького еміграційного руху в 4. актах.

Цїна книжки брошурованої в картові 35 кр., оправленої в полотно з хоршими витисками 50 кр. — На поштову оплату 5 кр.

„СВЕКРУХА“

комедия в 3 актах з сїльського житя.

Цїна книжки брошурованої 30 кр., оправленої в полотно з хоршими витисками 45 кр. — На поштову оплату 5 кр.

Замовлення з провінції у автора ул. Сакраменток ч. 10, Львів. У Львові набути можна в Старопигийській книгарні.

Артист.-літературні Новини

виходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезія, оригінальна і перекладана. Програма в заголовку: сильніше узгляднюване артистичного викінчевя навіть найбільш тенденційних творів, — артизм у змісті і формі.

Цїна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.

Видавець: М. Заячківський, Львів, улица Зибликевича, число 34.

Спеціалїст обуви непромакаючої власного винайдєня!

ІВАН ЯРИМОВИЧ
СКЛАД і РУКОДІЛЬНЯ

обуви мужескої, дамскої і для дітїй
у Львові, площа Бернардинська число 10.

має честь повідомити отсим Вп. Публику, що виграбляє **ОБУВЕ НЕПРОМАКАЮЧЕ** власного винайдєня, з всякого рода шкір, як: Обуве мужеске і дамске, також чоботи з холяями тревалї, надмірно легкі і по цінах дуже приступних. — Також принимає до відновлення і направи Кальшів і Плащів кавчуковї, всякі гумовї приряди як також зельована обува кавчуком. — Всякі замїсцевї замовлення виконує в можливо як найкоротшїм часї. — Дякуючи за дотеперїшнї ласкаві вагляди, і поручаючись на дальше, остаю з глибоким поважанєм

139

Іван Яримович.

Спеціалїст до направи кальшів і плащів кавчукових.

ТОВАРИСТВО для розвою рускої штуки

стоваришенє зарєстрованоє з ограниченою порукою у Львові, ул. Підвале ч. 7

виконує всякі праці з обсягу артистичного малярства, різбарства і золотарства після композицій своїх членів, а іменно: образи релїгїйнї до иконостасів, олтарів, хоругов, на тетраподи, плащениці і пр. і такі-ж образи до комнат; образи сьвітські: історичні, портрети з натури і фотографїї, красевиди, побутовї і т. д.; з дерева: кивоти, иконостаси, олтарї, образи і крести процесїйнї, сповїдальницї і пр. і всякі праці золотарські; рівнож украшує внутра церков, виготовляє плани церков, каплиць і пр. і удержує на складї фотографїчні репродукції образів руских артистів.

Товариство ручить за стильове, старанне і совїстне виконанє.

Цїлю Товариства є: піднести нашу штуку і витворити руску школу штук красних. Поручаючи проте се чисто руске Товариство патріотичній опїці нашої П. Т. Публики духовної і сьвітскої, надїємо ся, що зволить Она причинити ся до осягненя сеї цїли численними замовленнями, котрі приймає

— виключно лиш Дирекция Товариства. —

З глибоким поважанєм **Дирекция.**

Товариство не послугує ся агентами.

Галицький КРЕДИТОВИЙ БАНК

приймає вкладки на

КНИЖОЧКИ

і опроцентує їх по

4 1/2% на рік.